

Nemzeti Közsolgálati Egyetem
Rendészettudományi Doktori Iskola

Tézisfüzet

doktori (PhD) értekezéshez

Mátés Gábor:

**A rendőri állomány intézkedéstaktikai oktatásának és képzésének
fejlesztési lehetőségei**

Témavezető:

Prof. Dr. Fórizs Sándor ny. r. dandártábornok

Budapest, 2025.

1. A tudományos probléma megfogalmazása

Az értekezésemben megfogalmazott tudományos problémák a következők: a közterületen szolgáló magyar rendőrök intézkedéstaktikai képességei nem elégítik ki a 18/2008 ORFK utasításban foglalt elvárásokat, különösen a biztonságosság és szakszerűség tekintetében, ami a feladataik jellegéből adódóan veszélyt jelent mind a saját, mind pedig a társaik életére, testi épségére. A rendőrök képességeit az oktatásuk és továbbképzésük során van lehetőség fejleszteni, hiszen ott készítik fel őket az intézkedési feladataik végrehajtására, ugyanakkor képességeikre hatással van az a fizikális felkészültségük is, amellyel akkor rendelkeznek, amikor felvételt nyernek a rendőri képzések valamelyik formájába. Amennyiben ez a fizikai felkészültség nem éri el a megfelelő szintet, abban az esetben az oktatásuk és továbbképzésük is akadályokba ütközhet. A felkészítés tematikájának részét kell, hogy képezze a rendőrök közelharc-képzése, amelyben szintén nincs egységes álláspont az oktatók és instruktorok részéről. Végül pedig az oktatói és kiképzői beosztások betöltésének feltétele jelenleg a rendőri intézkedéstaktikai gyakorlatból szerzett magas szintű tudás és tapasztalat, a rendőrök felkészítése azonban nem csupán rendőri, hanem oktatói (pedagógiai, didaktikai, andragógiai) kompetenciákat is igényel. A rendőri és oktatói kompetenciák egymástól való elkülönítése és az oktatói kompetenciák számonkérése nem figyelhető meg az oktatói és kiképzői beosztások betöltésekor, illetve az oktatók és kiképzők munkavégzése során. A rendőrök felkészítésében számos ezzel kapcsolatos kérdés felmerül, amely eddig még nem képezte tudományos vizsgálat tárgyát.

2. Kutatási kérdések és hipotézisek

Az alábbiakban bemutatom kutatásom főbb kérdéseit (továbbiakban: KK1, KK2 stb.), amelyekből nyolcat, illetve az azokhoz tartozó hipotéziseket (továbbiakban: H1, H2 stb.), amelyekből négyet fogalmaztam meg.

KK1

Az első kutatási kérdés a következő: A rendszeresen közterületen szolgálatot ellátó rendőrök intézkedési gyakorlata milyen mértékben felel meg az intézkedéssel szemben támasztott követelményeknek? A kérdésben foglalt követelmények összhangban a 18/2008. ORFK utasítással az alábbiak: jogszerűség, szakszerűség, biztonságosság, arányosság, objektivitás és eredményesség. Az intézkedések végrehajtásának konkrét technikáit, taktikáit ugyanezen utasítás melléklete, valamint a Módszertani Útmutató tartalmazza. 2024 decembere

óta a 18/2008. ORFK utasítás helyett hatályba lépett a 31/2024. ORFK utasítás, azonban annak taktikai ajánlásokat tartalmazó melléklete a disszertációm leadásának időpontjáig még nem készült el, ezért kutatásaimhoz az előbbi utasítás mellékletének tartalmát volt módomban figyelembe venni. Fenti kérdés az évek során összegyűjtött saját megfigyelések, tapasztalatok, valamint rendőr kollégák velem megosztott szakmai gondolatai alapján fogalmazódott meg bennem, és motivált egy erre irányuló kutatás végrehajtására.

H1

Az első kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézis az alábbi: A rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerve közterületen rendszeresen szolgálatot ellátó, hivatásos állományú rendőr tagjai jelentős részének intézkedési gyakorlata nem elégíti ki maradéktalanul azokat a biztonságosságra és szakszerűsége vonatkozó követelményeket, amelyeket a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. ORFK utasítás és a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló Módszertani Útmutató megfogalmaz.

KK2

A második kutatási kérdés a 45/2020. BM rendeletben és a 35/2020. ORFK utasításban foglalt előírások szerinti fizikai alkalmasságvizsgálatokhoz kapcsolódik: Milyen módon és mértékben változtak (szigorodtak vagy enyhültek) az említett normákban foglalt alkalmasságvizsgálati eljárás és a meghatározott sztenderdek a korábbiakhoz képest? A korábbi eljárásokat és sztenderdeket az 57/2009. IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet és a 43/2010. ORFK utasítás határozta meg. E kérdés jelentőségét az adja, hogy a képzésbe belépő személyi állomány fizikai alkalmassági szintje lényeges és sokirányú hatást gyakorol a rendőrök fizikai képességeinek, ezáltal pedig az intézkedéstaktikai képességeinek fejlesztésére és fejlődésére. Így például, ha a követelményszint adott esetben számottevően csökken, akkor annak lényeges következményei kell, hogy legyenek, a rendőrök intézkedéstaktikai képzése során a fizikai képességek fejlesztése vonatkozásában. A második kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézis az alkalmasságvizsgálatokra vonatkozó korábbi és új szabályozás összehasonlításán alapul.

H2

A második kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézis az alábbi: a 2020 decemberétől érvénybe lépett fizikai alkalmasságvizsgálatok által kijelölt követelményszintek a korábbiakhoz képest kevesebb elvárást támasztanak a rendőrök fizikumával kapcsolatban, ez

pedig új elvárásokat támaszt a rendőrök kiképzése terén, nevezetesen, hogy a fizikai felkészítésre nagyobb figyelmet kell fordítani.

KK3

A harmadik kutatási kérdés az intézkedéstaktikai képzés gyakorlati kivitelezésének részleteivel, módjával kapcsolatos változások azonosítására és értékelésére irányul: Mennyiben különbözik az intézkedéstaktikai képzés végrehajtásáról szóló 31/2024. ORFK utasításban foglalt szabályozás, azon belül is főként a képzéseken való részvétel mértékére és gyakoriságára vonatkozó előírás az ezt megelőzően érvényben lévő 18/2008. ORFK utasítástól? A kérdés megszületésében szerepet játszott az az észrevételem, mely szerint a korábbi norma előírásai csupán kis mértékben voltak képesek elősegíteni a rendőrök intézkedéstaktikai gyakorlatának minőségi fejlődését és szinten tartását, ez tette szükségessé egy új norma megalkotását.

H3

A harmadik kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézis szerint az intézkedéstaktikai képzés végrehajtásáról szóló 31/2024. ORFK utasítás olyan szabályozásokat tartalmaz, elsősorban az intézkedéstaktikai képzéseken való részvétel mértéke és gyakorisága, illetve a képzés egyes további jellemzői terén, amelyek jobban elősegítik a rendőrök intézkedéstaktikai képességeinek fejlesztését, mint a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. ORFK utasítás által megfogalmazott szabályozások.

KK4

A negyedik kutatási kérdés az intézkedéstaktikai oktatáshoz, képzéshez szükséges pedagógiai ismeretek körére irányul. Kérdésem így hangzik: Milyen (pozitív vagy negatív) hatást gyakorol az oktatók és kiképzők pedagógiai felkészültségének növelése és az ezáltal szerzett képességek gyakorlati alkalmazása az intézkedéstaktikai oktatás és képzés eredményességére? A negyedik kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézis a vonatkozó pedagógiai szakirodalom előzetes vizsgálatán, valamint az intézkedéstaktikai foglalkozások, és az azokon alkalmazott pedagógiai módszerek megfigyelésén alapul.

H4

A negyedik kutatási kérdéshez kapcsolódó hipotézis szerint: amennyiben az intézkedéstaktikai oktatók és kiképzők megfelelő pedagógiai jártasságra tesznek szert, és a megszerzett jártasságot a gyakorlati oktatás során megfelelően alkalmazzák, az számottevő pozitív hatást gyakorolhat az intézkedéstaktikai oktatás és képzés eredményességére.

KK5

Dolgozatom ötödik kutatási kérdése a rendőrök hatékony intézkedéstaktikai oktatásához és képzéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételekre irányul. Milyen mértékben biztosítottak a rendőrök intézkedéstaktikai oktatásához és képzéséhez szükséges tárgyi és (a negyedik kutatási kérdésben foglaltakon túlmutató) személyi feltételek? Ezt a kérdést azért tartom fontosnak megvizsgálni, mert az intézkedéstaktikai foglalkozások megtartása igen összetett és számos feltétel teljesülését megkívánó feladat. Az egyik ilyen feltétel a negyedik kutatási kérdésben említett pedagógiai képességek megléte, ugyanakkor a többi feltétel – mint például az oktatás infrastruktúrája, az oktatók és tanulók létszáma stb. – is jelentős hatással bír a foglalkozások céljának elérése tekintetében. Ezek a feltételek meglehetősen szubjektívek, mert minden oktató és kiképző támaszthat más-más igényeket a képzések feltételrendszerével szemben, ezért ehhez a kérdésemhez nem fogalmazok meg hipotézist. Kérdésemet az intézkedéstaktikai oktatással foglalkozó intézmények és szervezeti egységek, valamint intézkedéstaktikai képzések végrehajtásával foglalkozó egyes szervezeti egységek tanulmányozásával válaszolom meg.

KK6

A hatodik kutatási kérdés a rendőrök önismereti szintje fejlesztésének lehetséges hatásaira irányul. Hozzájárulhatnak-e a rendőrök önismereti készségei, illetve azok fejlesztése az intézkedési képességeik fejlődéséhez, valamint hozzájárulhatnak-e az oktatók és kiképzők önismereti készségei, illetve azok fejlesztése az intézkedéstaktikai oktatás és képzés fejlődéséhez? A kérdésben foglalt önismereti szint fogalma alapvetően a rendőr személyiségének fejlettségére utal, amely önmaga megértésében, saját képességeinek tudatosításában nyilvánul meg. Ennek a kérdésnek a jelentőségét abban látom, hogy a magasabb önismereti szint véleményem szerint előre tudja mozdítani a rendőrök intézkedési gyakorlatának minőségét, különösen az állampolgárokkal történő kommunikáció és a veszélyt jelentő állampolgári viselkedések felismerése terén. Ez úgy nyilvánul meg, hogy az önismeret fejlesztése során a rendőr felismeri saját maga jellemzőit, majd tisztában lesz azokkal az őt ért hatásokkal, amelyek hozzájárultak ezen jellemzők kialakulásához, ami pedig fokozatosan hozzájárul mások viselkedésének megértéséhez is. Ez a folyamat pedig jelentős hatást gyakorol a rendőri intézkedések szakszerűségi és biztonságossági követelményeinek teljesülésére. Ugyanakkor az erre irányuló képességek fejlesztése csak úgy valósulhat meg, ha az oktatók és kiképzők szintén tudatosan foglalkoznak önismeretük fejlesztésével. Ehhez a kérdéshez szintén nem fogalmazok meg hipotézist, csupán leíró jelleggel mutatom be az önismeret fejlesztésének jelentőségét és lehetőségeit, ezáltal válaszolom meg a feltett kérdésemet.

KK7

Dolgozatom hetedik kutatási kérdése a rendőrök intézkedéstaktikai felkészítéséhez tartozó önvédelmi és közelharc technikák körére vonatkoznak. Alkalmas lehet-e a Krav Maga önvédelmi rendszer arra, hogy a rendőri munkához illesztve a magyar rendőri képzés országosan egységes részévé váljon? A kérdés indokoltságát – egyebek mellett – az a körülmény adja, hogy az intézkedéstaktikai felkészítés részét képező önvédelmi és közelharc-technikák tekintetében jelenleg nincsen egységes és rendszeres gyakorlat. A rendőrök részére tartott különböző intézkedéstaktikai foglalkozásokon az oktatók és instruktorok egymástól különböző minőségű és mennyiségű mozgásanyagokkal oldják meg a felkészítést. A kérdés jelentőségét abban látom, hogy a rendőröknek munkájuk szakszerű és biztonságos elvégzéséhez szükséges a testi kényszer elemeinek minél szélesebb körű ismerete, továbbá a megfelelő kondicionális és koordinációs képességek kialakítása, amelyet csupán az ezek fejlesztését célzó rendszeres foglalkozásokkal lehet elérni. Kérdésemhez ebben az esetben sem fogalmaztam meg hipotézist, csupán leíró jelleggel mutatom be a Krav Maga önvédelmi rendszert, mint a fenti célok eléréséhez általam alkalmasnak ítélt mozgásformát.

KK8

A nyolcadik kutatási kérdés az intézkedéstaktika fogalmára vonatkozik. Az intézkedéstaktika meghatározása a vonatkozó szakirodalmakban nem egységes, és a meghatározások a gyakorlathoz képest olykor pontatlanul fogalmaznak. Mivel Arisztotelész szerint „... minden tanítás és tanulás kezdete a pontos definíció”, szükségét érzem ezt a kutatásom tárgyává tenni. Milyen mértékben felel meg a tudományos követelményeknek az intézkedéstaktika fogalmának jelenlegi szakirodalmi felfogása, illetve van-e mód annak pontosítására, továbbfejlesztésére?

3. Kutatási célok

Főbb kutatási céljaim, hogy:

- hozzájáruljak a rendőrök intézkedéstaktikai oktatásának és képzésének fejlesztéséhez, rámutatva a felmerülő hiányosságokra és a fejlesztés lehetőségeire biztonságosabbá és hatékonyabbá tenni az intézkedéseiket;
- a professzionálisabb intézkedések által eddiginél nagyobb legyen és erősödjön a rendőrök iránti bizalom a lakosságban, ami elősegíti a rendőri munka hatékonyságát;

- a rendőrség oktatási és képzési rendszere engedve a korábbi konzervatív elveiből teret engedjen a rendészetén kívül más tudományágak, elsősorban a pedagógia tudományos eredményeinek, ezáltal lépéseket tegyen a fejlettebb iskolarendszerekhez történő felzárkózás felé, valamint;
- az intézkedéstaktikai oktatás és képzés téren olyan paradigmaváltáshoz járuljak hozzá, amelyben az intézkedéstaktikai oktatók és kiképzők pedagógiai felkészítése a jelenleginél nagyobb szerepet kap, ezáltal az oktatás és képzés hatékonysága és színvonala nő.
- A fentiekén túl személyes célom a megfelelő önismeret rendőrök oktatásában való jelentőségének hangsúlyozása és népszerűsítése, amely szintén jelentős mértékben javíthat az intézkedési gyakorlat és az intézkedéstaktikai foglalkozások minőségén.

4. Kutatási módszerek

Kutatásaimhoz részben kvalitatív (interjúk, beszélgetések, megfigyeléses vizsgálat), részben kvantitatív (kérdőíves vizsgálatok) módszereket alkalmaztam. Idődimenzió szempontjából elsősorban keresztmetszeti kutatást végeztem, vagyis egy adott időpillanatban történt a mintavétel és az adatgyűjtés, amelyeket nem ismételtem meg bizonyos időközönként. Munkámat a célját tekintve részben felderítő, részben magyarázó kutatásnak tekintem. Először információkat gyűjtök, melyekből egy adott helyzetet – jelen esetben a rendőrök intézkedéstaktikai képességeit, valamint az oktatás és képzés minőségét – mutatom be, majd a megszerzett információk közti ok-okozati összefüggések feltárására törekszem. Az indítékaimat tekintve alkalmazott kutatást végeztem, hogy az eredményeim a gyakorlatban is felhasználhatók legyenek.

5. Az elvégzett vizsgálatok tömör leírása fejezetenként

Dolgozatom második fejezetében az intézkedéstaktika és a kutatásaimmal kapcsolatba hozható egyéb releváns fogalmak jelentését határozom meg. Felkutattam az intézkedéstaktika fogalmi meghatározásával foglalkozó szakirodalmi tételeket, és az azokban talált meghatározásokat részleteikben és összességében is elemeztem. Javaslatot tettem az intézkedéstaktika új fogalmi meghatározására. Összegyűjtöttem az intézkedéstaktikának néhány idegen nyelvű elnevezését, amelyeket összehasonlítok a magyar megfelelőjével. Ezt

követően pontosan meghatározom néhány olyan kifejezés jelentését, amelyek a kutatásaim tárgyát vagy alanyait képezik, vagy azokkal szoros összefüggésben állnak.

A harmadik fejezetben bemutatom az intézkedéstaktika magyarországi kialakulásának és fejlődésének történetét. Ehhez felkutattam az erről szóló hazai szakirodalmat, valamint mélyinterjút készítettem Kocsis Istvánnal, akinek az 1990-es években úttörő szerepe volt az intézkedéstaktika fejlesztésében a rendőrségen. Ezen túl anyagokat gyűjtöttem az egykori Rendőrtiszti Főiskola archívumából, valamint információgyűjtés céljából felvettem a kapcsolatot korábbi és jelenlegi oktatókkal is.

A negyedik fejezetben a közterületen rendszeresen szolgálatot teljesítő magyar rendőrök intézkedési képességeit vizsgálom. A megfelelő magyar és külföldi szakirodalmi munkákból felkutattam és bemutattam a rendőri munka hatékonyságának mérési lehetőségeit. Ezt követően a rendőrök képességeit vizsgáltam módszertani trianguláció segítségével, vagyis három különböző, de egymást kiegészítő kutatási módszerrel. Először megfigyelést végeztem egy hónap időtartam erejéig egy budapesti rendőrkapitányság közrendvédelmi állományának körében. Járőrökkel és körzeti megbízottakkal együtt láttam el járőrszolgálatot, és vettem részt az intézkedésekben, közben pedig figyeltem munkájukat az intézkedéstaktikai alapelvek és a 18/2008. ORFK utasításban megfogalmazott technikai és taktikai ajánlások megvalósulása tekintetében. Ezt követően interjút készítettem nyolc különböző szolgálati helyen szolgálatot ellátó intézkedéstaktikai instruktossal, akiket az állományuk intézkedéstaktikai gyakorlatáról és az általa tartott képzések körülményeiről kérdeztem. Végül országos kérdőíves felmérést végeztem a közterületen rendszeresen szolgálatot teljesítő magyar rendőrök körében, amelyben a saját és társaik intézkedési képességeiről kérdeztem őket. A kérdőívet kitöltők száma 184 fő volt. A trianguláció egyes elemeinek eredményeit összevettem és együttes eredményeikből vontam le a következtetéseimet.

Dolgozatom ötödik fejezetében

- a rendőröket képző iskolákba és szervezeti egységekbe történő felvételi eljárás szabályait,
 - a rendőröket képző iskolákban és szervezeti egységekben történő intézkedéstaktikai oktatás körülményeit és
 - az iskola elvégzése utáni intézkedéstaktikai képzések gyakorlati megvalósulását
- vizsgáltam, ugyanis a rendőrök intézkedéstaktikai képességeire az állam vagy a rendőrség csupán ezen a három ponton tud hatást gyakorolni. Feldolgoztam a rendőr iskolákba történő felvételi eljárásról – különösen a fizikai állapotfelmérésről – szóló régi és új jogszabályokat,

majd ezeket összehasonlítottam egymással. Interjút készítettem a Belügyminisztérium Közszolgálat-fejlesztési és Stratégiai Főosztály főtanácsadójával, akinek jelentős szerepe volt a jogszabályváltozások kialakításában, és őt kérdeztem a változtatások okairól és körülményeiről. Megvizsgáltam az intézkedéstaktikai oktatás körülményeit az országban található öt különböző intézményben. Ehhez kérdőíves felmérést végeztem az intézkedéstaktikai oktatók körében, majd két év elteltével a mélyebb vizsgálódás érdekében interjút készítettem ugyanezen intézmények oktatóival. Az intézkedéstaktikai képzések vizsgálatához felhasználtam az előző fejezetben bemutatott instruktorokkal készített interjúk eredményeit, valamint újabb interjút készítettem egy budapesti rendőrkapitányságon a képzések tervezéséért felelős Közrendvédelmi Alosztály vezetőjével.

A hatodik fejezetben az intézkedéstaktikai oktatás és az intézkedéstaktikai képzések fejlesztési lehetőségeit keresem. Ehhez felkutattam és feldolgoztam számos magyar és külföldi szakirodalmi tételt. Elemeztem az NKE fejlesztési tervét, a Kreatív Tanulási Programot, amelynek néhány jó gyakorlatát, és azok intézkedéstaktikai foglalkozásokon történő alkalmazásának lehetőségeit részleteztem. Kifejtem és részletesen magyarázom az intézkedéstaktikai oktatásának és az intézkedéstaktikai képzéseknek hatékonyságáról alkotott elméletemet. Felkutattam számos, a képzéshez felhasználható szakirodalmi munkát. Bemutattam a pedagógia jelentőségét az oktatásban, illetve az egyes pedagógiai módszerek pozitív hatásait. Kifejtettem a rendőrök lökiképzésével kapcsolatos észrevételeimet, és kerestem annak fejlesztési lehetőségeit. Megvizsgáltam a Krav Maga önvédelmi rendszert és annak a rendőrök képzésébe történő beépíthetőségét. Ehhez feldolgoztam a rendszer megalkotója által írt könyvet, valamint felvettem a kapcsolatot három magyar Krav Maga oktatóval, akik információkkal segítettek munkámat. Feldolgoztam egy amerikai veterán nevelőtiszt, Rory Miller konfliktusról és erőszakról szóló könyvét, amelyből kigyűjtöttem azokat a jó gyakorlatokat, amelyek a magyar rendőrök intézkedéstaktikai oktatásához, képzéséhez és lélektani felkészüléséhez segítséget nyújthatnak.

Dolgozatom hetedik fejezetében külföldi kitekintést végeztem. Ennek során összegyűjtöttem és feldolgoztam számos magyar és külföldi szakirodalmi tételt, amelyek alapján megvizsgáltam néhány európai ország rendőr iskoláinak működését. Különös figyelmet fordítottam a finn rendőrképzés elemzésére. Az ennek során feltárt eredmények alkalmasak arra, hogy jelentős mértékben megerősítsék, illetve kiegészítsék a korábbi fejezetekben feltárt eredményeket.

6. Összegzett következtetések

Disszertációm második fejezetében megállapítottam, hogy az intézkedéstaktika fogalmának fellelhető meghatározásai tartalmazznak ugyan nélkülözhetetlen elemeket, azonban további pontosításra szorulnak. Javaslatot tettem a fogalom pontosabb meghatározására. Bemutattam az intézkedéstaktika kifejezést néhány idegen nyelven, azokat összevettem a magyar jelentéssel, melyből kiderült, hogy más országok rendőrei is hasonlóan gondolkodnak az intézkedéstaktikáról, mint a magyarok.

A harmadik fejezetben megvizsgáltam az intézkedéstaktika kialakulásának folyamatát, illetve összegyűjtöttem és rendszerbe állítottam főbb állomásait. Megállapítottam, hogy az intézkedéstaktika Magyarországon a távol-keleti küzdősportok beáramlásával kezdődött, majd ezeknek a rendőri képzés mozgásanyagába történő beépítésének kísérletével fejlődött tovább. A küzdősport mozdulatok speciális rendőri fogásokká alakultak. Egyre inkább bővült a technikai és taktikai paletta. A lőfegyverkezelés oktatása átalakult, megjelentek a lélektani tréningek, és a rendőrök képzésében erős differenciálódás alakult ki. Az intézkedéstaktika teljes tudásanyaga mára olyan hatalmasra duzzadt, hogy azt csak több különböző területre specializálódott szakember képes hiánytalanul oktatni.

A negyedik fejezetben a magyar rendőrök intézkedéstaktikai gyakorlatát tettem vizsgálat tárgyává. Megállapítottam, hogy a rendőri munka hatékonyságának mérésére szolgáló módszerek, eljárások nem alkalmasak arra, hogy hiteles képet fessenek a rendőrök intézkedési képességeiről, ezért további kutatómunkát hajtottam végre. A módszertani trianguláció segítségével vizsgáltam a rendőrök intézkedési gyakorlatát. A trianguláció három pontjából szerzett információk egymást kiegészítik, és így árnyaltabb képet mutatnak a vizsgált jelenségről. A három kutatás eredményei ugyanabba az irányba mutattak, miszerint a közterületen rendszeresen szolgálatot teljesítő rendőrök intézkedéstaktikai gyakorlata jelentős hiányosságokat mutat a biztonságosság és szakszerűség terén. A rendőrök jelentős hányada nem tudná magát megvédeni egy aktívan ellenszegülő vagy támadó személlyel szemben, továbbá intézkedéstaktikai énképük a valósághoz képest némi eltérést mutat.

Az ötödik fejezetben azt a három területet vizsgáltam meg, ahol a rendőrség hatással lehet a rendőrök intézkedéstaktika képességeire. Ezek a területek az alkalmasságvizsgálatok, az intézkedéstaktikai oktatások és az intézkedéstaktikai képzések. Megállapítottam, hogy az új alkalmasságvizsgálatok alacsonyabb szintű elvárásokat támasztanak a rendőrök kondicionális képességeivel kapcsolatban mind a felvételi eljárásban, mind pedig a rendőrök

alkalmasságának időszakos vizsgálatában. Mindez azt eredményezi, hogy a rendőrök képzése során az oktatóknak és kiképzőknek nagyobb figyelmet kell fordítani a fizikai felzárkóztatásra a tapasztalható hiányosságok kiküszöbölése végett. Átfogóan bemutattam az ország öt intézményében folyó intézkedéstaktikai oktatás körülményeit, amelyből kiderült, hogy az oktatáshoz szükséges tárgyi feltételek megfelelő mértékben rendelkezésre állnak. Megállapítottam, hogy a 18/2008. ORFK utasításban foglalt intézkedéstaktikai képzésre vonatkozó előírások gyakorlati megvalósulásában, különösen a képzések gyakoriságára és rendszerességére vonatkozó részében komoly hiányosságok mutatkoznak, ugyanakkor azok maradéktalan megvalósulása sem lenne képes a rendőrök intézkedési gyakorlatának minőségi fejlődését eredményezni. A 31/2024. ORFK utasítás ezen a téren az előbbihez képest már előrelépést mutat.

A hatodik fejezetben elsősorban a pedagógiai elvek, funkciók és módszerek ismeretének jelentőségére hívom fel a figyelmet, ami a rendőrök oktatásában nem kap megfelelő szerepet. Bemutatom az oktatás hatékonyságát befolyásoló tényezőket, és rámutatok, hogy ezek közül mire lehet hatása egy oktatónak. Megvizsgáltam a rendőrség három különböző szervezeti egységének képzését, és rámutattam azok pedagógiai elvekre vonatkozó hiányosságaira. Bemutattam a legfontosabb pedagógiai elveket és azok alkalmazásának lehetőségét, és ezek mentén bemutattam az intézkedéstaktikai oktatás és képzés hatékonyságáról alkotott elméletemet. Összegyűjtöttem az ehhez felhasználható legfontosabb szakirodalmi műveket. Rámutattam, hogy az oktatási intézmények vagy szervezeti egységek nem követelik meg a pedagógiai elvek alkalmazásának képességét az oktatóiktól, és az oktatók sem töreksenek kellő mértékben önmaguk ilyen irányú fejlesztésére. Megvizsgáltam az NKE fejlesztési tervét, a Kreatív Tanulási Programot, amelyből kiválasztottam és átdolgoztam néhány jó gyakorlatot, és bemutattam azok intézkedéstaktikai oktatásban való alkalmazásának lehetőségét. Vizsgálatnak vettem alá a lökiképzés egyes technikai és etikai kérdéseit. Bemutattam a rendőrök lökiképzését, és felhívtam a figyelmet ezzel kapcsolatban néhány hiányosságra és etikai kérdésre. Bemutattam az önismeret jelentését és jelentőségét a rendőri munkában. Elemeztem és értékeltem Ken Wilber integrál pszichológia elméletét, és rámutattam annak felhasználási lehetőségére a rendőri intézkedéstaktikában. Bemutattam a Krav Maga önvédelmi rendszert. Felhívtam a figyelmet annak rendőri változatára, amely alkalmas lehet a rendőri képzésbe való integrálásra. A fejezet végén bemutattam egy amerikai veterán nevelőtiszt rendőrök felkészítéséről alkotott gondolatait és szakmai javaslatait.

A hetedik fejezetben először néhány európai ország rendőrképzéssel kapcsolatos jó gyakorlatát gyűjtöttem össze. Megállapítottam, hogy a rendőrök felvételi követelményei országonként kevés különbséget mutatnak. A finn oktatás bemutatására kiemelt figyelmet fordítottam. Megvizsgáltam a finnek általános oktatási elveit és a pedagógiához való viszonyukat. Rámutattam, hogy az oktatás sikerének a kulcsa az az oktató, aki folyamatosan fejleszti pedagógiai képességeit és személyiségét. A finn rendőrképzésből kiemeltem néhány jó gyakorlatot, valamint bemutattam azok integrálási lehetőségét a magyar rendőrök oktatásába. Felhívtam a figyelmet arra, hogy a finn rendőrök szintén a képzésük részévé tették a Krav Maga önvédelmi rendszert.

7. Új tudományos eredmények

1. Megállapítottam, hogy az intézkedéstaktika fogalmának jelenleg fellelhető meghatározásai meglehetősen általánosan, kissé hiányosan és némileg pontatlanul fogalmazznak. További szakirodalmi tételek feldolgozásával létrehoztam az intézkedéstaktika fogalmának egy pontosabb meghatározását.

2. Bizonyítottam, hogy a rendőrség általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerve közterületen rendszeresen szolgálatot ellátó, hivatásos állományú rendőr tagjai jelentős részének intézkedési gyakorlata nem elégíti ki maradéktalanul azokat a biztonságosságra és szakszerűsége vonatkozó követelményeket, amelyeket a rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. ORFK utasítás és a közúti járművek megállításának és követésének módszereiről és taktikáiról szóló Módszertani Útmutató megfogalmaz, ez pedig folyamatos veszélyt jelent mind a saját, mind a civil állampolgárok testi épségére nézve.

3. Elemeztem a rendőri alkalmasságvizsgálatokról szóló jelenleg hatályban lévő normákat (45/2020. BM rendelet, 35/2020. ORFK utasítás), és megállapítottam, hogy az azokban foglalt fizikai alkalmasságvizsgálat követelményszintjei a korábbi normákban (57/2009. IRM-ÖM-PTNM együttes rendelet, 43/2010. ORFK utasítás) foglalt sztemenderdekhez képest enyhültek, vagyis könnyebben teljesíthető elvárásokat támasztanak a rendőrnek jelentkező személyek fizikumát tekintve. Ez azt vonja maga után, hogy a rendőrök felkészítése során az oktatóknak és kiképzőknek nagyobb figyelmet kell szentelni a fizikai felkészítésre, ami jelentős hatást gyakorol az intézkedéstaktikai oktatásra.

4. Az intézkedéstaktikai képzések végrehajtásáról szóló korábbi utasítás (18/2008. ORFK utasítás) elemzése által feltártam, hogy az sem elméletben, sem gyakorlatban nem segítette elő megfelelő mértékben a rendőrök intézkedéstaktikai gyakorlatának minőségbeli (biztonságossági és szakszerűségi) fejlesztését vagy szinten tartását. Az új ORFK utasítás (31/2024. ORFK utasítás), amely felülírja a korábbi, a rendőrök képzéseken való részvételének mértéke és gyakorisága szempontjából elméletben jobban elősegíti a rendőrök intézkedéstaktikai képességeinek fejlesztését. Az abban foglalt előírások gyakorlati megvalósulását annak új mivolta miatt még nem állt módomban vizsgálni.

5. Megállapítottam, hogy a pedagógiai alapelvek, funkciók és módszerek megfelelő alkalmazása jelentős mértékben képes lenne növelni az intézkedéstaktikai foglalkozások hatékonyságát, azonban minden jel arra mutat, hogy a foglalkozásokat vezető rendőrök (oktatók és kiképzők) az oktatási és képzési gyakorlatban jellemzően csekély mértékben, illetve kevésbé szakszerűen alkalmazzák azokat.

8. Ajánlások

Az intézkedéstaktikai oktatás és képzés fejlesztése érdekében az alábbi ajánlásokat teszem:

- Javaslom, hogy a német Szász-Anhalt tartomány felvételi gyakorlatának mintájára a magyar rendőrök fizikai alkalmasságvizsgálatának is legyen része a jelentkezők testtömeg-indexének, vagyis a testmagasság és a testsúly hányadosának mérése. Habár ez az eljárás nem hordozza magában a jelentkezők egyes kondicionális képességeinek megismerését, azonban garantálhatja a jelentkezők egészségi állapotát, és hogy a jelentkezők testalkatuknál fogva alkalmasak lesznek a fizikai terhelésre. Az eljárás bevezetése rengeteg terhet levonne a fizikai felvételi alkalmasságvizsgálatok végzésével foglalkozó személyek válláról, és a további intézkedéstaktikai felkészítés terheit is csökkentené.

- Javaslom, hogy a rendőröket oktató intézményekben és szervezeti egységekben az intézkedéstaktika oktatói és kiképzői státusz betöltésénél ne csak a jelentkező rendőrszakmai kompetenciái képezzék vizsgálat tárgyát, hanem legyen vizsgálandó szempont a jelentkező pedagógiai jártassága, illetve a pedagógiai elvek, funkciók és módszerek megismerésére és alkalmazásának fejlesztésére irányuló ambíciója is. Az oktatói álláshely meghirdetésekor érdemes lenne előnyként feltüntetni a pedagógiai végzettséget, vagy jelentősebb oktatói tapasztalatot. A felvételi elbeszélgetésen jelen lehet egy pedagógus, aki megfigyeli, hogy a jelentkező tisztában van-e a pedagógiai alapfogalmakkal, didaktikai módszerekkel. A beosztás

betöltése előtt a jelentkező egy vagy több pedagógus jelenlétében részt vehet próbaoktatáson, amely segít meggyőzni a vezetőket a jelentkező oktatói alkalmasságáról.

- Javaslom, hogy a rendőröket oktató intézményekben és szervezeti egységekben az intézkedéstaktika oktatói és kiképzői státusz betöltésénél a fentiekén túl legyen vizsgálandó szempont a jelentkező önismereti szintje, illetve az ennek fejlesztésére irányuló igénye is. Az oktatói pályára lépni szándékozók tanújelét adhatják annak, hogy értik az önismeret fogalmának jelentését és jelentőségét az élet bármely területén, és elismerik annak kiemelt jelentőségét az oktatásban. A felvételi elbeszélgetésen akár egy pedagógus, akár egy pszichológus munkatárs néhány erre irányuló kérdéssel, vagy személyiségteszt kitöltetésével feltárhatja a jelentkező erre irányuló ismereteit és kompetenciáit.

- Javaslom az intézkedéstaktikai oktatói beosztásban dolgozó személyek pedagógiai elvekre irányuló ismereteinek, valamint önismeretének folyamatos fejlesztését a munkakörük részévé tenni. Az oktatók tanóráin havi rendszerességgel megfigyelőként részt vehet egy pedagógus (lehetőleg minden hónapban más), aki a tanóra megtartását követően átbeszéli az oktatóval a jó és a javításra szoruló gyakorlatokat, valamint javaslatokat tesz az oktatás hatékonyságának növelésére. Érdemes lehet az oktatók munkakörének részévé tenni elsősorban az intézkedéstaktikai és pedagógiai témájú tudományos szakirodalmi munkák rendszeres tanulmányozását és azoknak kerekasztal megbeszélés formájában a kollégákkal való egyeztetését, megvitatását. Az oktatóknak érdemes lehet rendszeresen látogatni más oktatók, elsősorban pedagógusok tanóráit. Érdemes lehet konzultálni azon oktatótársaikkal, akik által tanított tananyag szoros összefüggésben van az intézkedéstaktikával, tehát elsősorban a rendőri testnevelés, kriminalisztika, kommunikáció, jogi ismeretek, önismereti, informatikai témájú tantárgyak oktatóival.

- Javaslom a Krav Maga önvédelmi rendszer rendőri változatának oktatását minden rendőr intézkedéstaktikai képzésének részévé tenni mind az oktatási intézményekben, mind a képzésekkel foglalkozó szervezeti egységekben. A Krav Maga egy rendőrök számára is kifejlesztett és az évek során tökéletesített rendszer, amely minden olyan fogást tartalmaz, amelyre egy rendőrnek munkája során önmaga, a társa, vagy más állampolgár megvédéséhez és testi kényszer alkalmazásához szüksége lehet, emellett pedig segítheti a rendőrök mentális felkészülését és kondicionális képességeik megőrzését. Az intézkedéstaktika alapelveivel maradéktalanul összeegyeztethető. Magabiztosabb fellépést és nagyobb biztonságérzetet nyújthat az intézkedésekhez. A Krav Maga Global szervezet magyarországi igazgatója, Lakatos

Péter irányítása alatt számos Krav Maga-instruktor dolgozik. Közülük több mint húsz lát el szolgálatot a rendőrség állományában, és segíthetik a rendőrök képzését az egész országban.

- Javaslom a 31/2024. ORFK utasításban foglalt intézkedéstaktikai képzésre vonatkozó rendelkezések, különösen a képzések rendszerességére és gyakoriságára vonatkozó előírások betartásának a korábbinál szigorúbb és következetesebb ellenőrzését. A megtartott képzésnek – az eddig megszokott általános intézkedéstaktikai elemeken túl – része lehetne a szolgálati lőfegyver kezelésének gyakorlása, vagy akár a Krav Maga önvédelmi rendszer fogásainak gyakorlása. Ezen túl javaslom, hogy a képzéseknek képezze részét évente legalább két alkalommal minden közterületen rendszeresen szolgálatot ellátó rendőr részére megtartott lélektaktikai felkészítés, amely a taktikai házban végrehajtott szituációs gyakorlatok formájában történhet meg.

- Javaslom a rendőrök intézkedéstaktikai oktatását és képzését végző intézmények és szervezeti egységek tantárgyi programjában, tanmenetében, az intézmények honlapján vagy bármely könnyen hozzáférhető helyen bőséges intézkedéstaktikai szakirodalom feltüntetését. Disszertációmban igyekeztem összegyűjteni minél több olyan könyvet, jegyzetet, publikációt vagy normát, amelyek az intézkedéstaktika megismeréséhez nyújthatnak segítséget. Ezek feltüntetése több lehetőséget biztosít az oktatóknak és kiképzőknek a fejlődésre és a hatékonyabb önképzésre, továbbá a lelkes, érdeklődő tanulók látóterének szélesítésére is lehetőséget biztosít, valamint nem utolsósorban stabil támasz lehet az egyetem hallgatóinak a szakdolgozatukhoz történő anyaggyűjtéshez.

- Javaslom, hogy Ken Wilber integrál pszichológiai elméletének oktatása váljon a rendőrök képzésének részévé. Az integrál pszichológia egyesíti a pszichológia szinte teljes tudásanyagának eddig különálló elemeit, és összhangot teremt köztük, továbbá bemutatja az emberi tudat fejlődésének különböző szintjeit is. Az elmélet megismerése és megértése jelentős mértékben hozzájárulhat a rendőr hallgatók önismeretének fejlődéséhez, ezáltal a rendőri munka, különösen az intézkedéstaktikai gyakorlat minőségének fejlődéséhez.

- Javaslom a vezető instruktorok által egy országosan egységes, 10–20 szituációs gyakorlatból álló gyűjtemény létrehozását. Ezek a gyakorlatok két csoportba lehetnek sorolva, úgy, mint egyszerű és összetett gyakorlatok. A közterületen rendszeresen szolgálatot teljesítő rendőrök évente egy alkalommal intézkedéstaktikai vizsgát tehetnek, amelynek során egy taktikai házban végrehajthatnak a gyűjteményből egy véletlenszerűen kiválasztott szituációs gyakorlatot. Azok a rendőrök, akik öt évnél kevesebb szolgálati viszsonnyal rendelkeznek, egyszerű szituációs gyakorlatot oldhatnak meg, míg az idősebb rendőrök összetett

gyakorlatokat végezhetnek. A vizsgát az instruktorok értékelhetik. Amennyiben valamelyik gyakorlat nem felel meg az intézkedéssel szemben támasztott követelmények mindegyikének, a rendőr megismételheti a gyakorlatot.

- Javaslom, hogy a közterületen rendszeresen szolgálatot teljesítő rendőrök két évente legalább egy alkalommal egy tetszőlegesen választott löversenyen vagy járőrversenyen vegyenek részt. Akár az egyes szervezeti egységek is rendezhetnek úgynevezett házi bajnokságot, amelyen a szervezeti egység teljes közterületen szolgáló rendőri állománya részt vehet. Akár 2–3 szervezeti egység is összemérheti löfegyverkezelési vagy intézkedéstaktikai tudását. A versenyek kiváló lehetőséget teremthetnek az egyes technikák és taktikák gyakorlásához, valamint a mentális felkészüléshez.

9. A kutatási eredmények gyakorlati felhasználhatósága

A kutatási eredmények felhasználhatók mind a rendőr hallgatók intézkedéstaktikai oktatásában, mind a rendőri állomány intézkedéstaktikai képzésében. Az oktatás és képzés fejlesztése által lehetőség nyílik a rendőrök intézkedéstaktikai képességeinek fejlődésére is, ami által intézkedéseik biztonságosabbá és szakszerűbbé válhatnak. Az eredmények felhasználására elsősorban az intézkedéstaktikai oktatóknak és kiképzőknek, illetve bármely képzéssel foglalkozó szakembernek nyílik lehetősége, illetve a rendőrség azon szervezeti egységek vezetőinek, akik az oktatások, képzések végrehajtásáért felelősek.

10. A doktori értekezés benyújtójának a témakörből készült publikációs jegyzéke

Ssz.	Cím	Megjelenés helye	Megjelenés éve
1.	Gondolatok a jó és a rossz oktatásról – A pedagógia szerepe a felsőoktatásban	Magyar Rendészet, 19/4. szám, 61–67.o.	2019
2.	Gondolatok az intézkedéstaktikáról	Belügyi Szemle (2010-), 68/5. szám, 71–89.o.	2020
3.	A Krav Maga felhasználási lehetőségei a rendőri intézkedéstaktikában	Rendőrségi Tanulmányok, 4/2. szám, 95–110.o.	2021
4.	A magyar rendőri intézkedéstaktika kialakulásának vizsgálata	Rendőrségi Tanulmányok, 4/4. szám, 126–143.o.	2021

5.	Gondolatok az intézkedéstaktika oktatás fejlesztési lehetőségeiről a Nemzeti Közszeroláati Egyetem Rendészettudományi Karán	Magyar Rendészet, 21/4. szám, 243–253.o.	2021
6.	A rendőri intézkedéstaktikai továbbképzések gyakorlati megvalósulásának vizsgálata	Rendőrségi Tanulmányok, 4/2. szám, 104–128.o.	2022
7.	Elmélet az intézkedéstaktika oktatás és továbbképzés hatékonyságáról	Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, 24. szám, 159–168.o.	2022
8.	A magyar közterületi szoláatát ellátó rendőrök intézkedéstaktikai énképének és gondolatainak vizsgálata	Magyar Rendészettudományi Társaság, Multidiszciplinaritás: a rendészettudomány sokszínűsége tanulmánykötet, 98–110.o.	2022
9.	Examining the connections between police aptitude tests and tactical skills in police procedures	Police Review, 147/3. szám, 23–32.o.	2022
10.	Rory Miller: Konfliktus és erőszak: A harcművészetek haszna és hatásossága valódi konfliktusokban	Magyar Rendészet, 22/3. szám, 193–195.o.	2022
11.	Nemzetközi Rendészeti Figyelő VII.	Belügyi Szemle, 70/9. szám	2022
12.	A magyar rendőrök lökiképzésének fejlesztési lehetőségei	Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, 25. szám, 135–145.o.	2023
13.	Kettős jogállású hallgatók a Rendészettudományi Karon	Pécsi Határőr Tudományos Közlemények, 26. szám, 191–200.o.	2024
14.	Az intézkedéstaktika-oktatás ideális feltételei	Honvédségi Szemle, 153/3. szám, 39–48.o.	2025

11. A doktori értekezés benyújtója szakmai-tudományos élettrajza

Mátés Gábor 1982. május 28-án született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a Német Nemzetiségi Gimnáziumban végezte. 2003-ban nyert felvételt a Rendőrtiszti Főiskolára Határrendész Szakra. Főiskolai éve alatt kimagasló fizikai és fegyverkezelési képességei lehetővé tették számára, hogy részt vegyen az Orlandóban megrendezett Round Up International nevű kommandós világversenyen. A főiskola elvégzését követően 2005-től a Határőrség Országos Parancsnokság Bevetési Főosztályon dolgozott, mint határőr hadnagy.

Ezzel párhuzamosan tanulmányait folytatta a Pécsi Tudományegyetemen Testnevelő Tanár Szakon, ahol végül 2010-ben testnevelő tanár diplomát szerzett.

A határőrség integrációját követően, 2008-tól már rendőrként folytatta munkáját a Budapesti Rendőr-főkapitányság Központi Ügyeleti Főosztályon, mint bevetésirányító. Másodállásban rendszeresen térfigyelő járőr szolgálatot látott el Budapesten, a VIII. kerületi Rendőrkapitányság illetékességi területén. 2013-tól a Budapesti Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálat állományában dolgozott. Főként oktatói feladatot látott el a VIII. kerületben található Lakatos Menyhért Gimnáziumban és a II. kerületben található Than Károly Ökoiskolában, emellett pedig az állomány fizikai állapotfelmérésével is foglalkozott. Hat év elteltével, 2018-ban jelentkezett a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karra, ahol intézkedéstaktika mesteroktatóként kezdte meg munkáját. Ez idő alatt elvégezte az intézkedéstaktika instruktör tanfolyamot. 2019-ben felvételt nyert a Rendészettudományi Doktori Iskolába, ahol az intézkedéstaktikával és annak oktatásával kapcsolatos kutatásokba kezdett. Szintén 2019-ben első helyezést szerzett a Magyar Honvédség által rendezett Szituációs Lőbajnokságon mind egyéni-, mind csapatversenyben. 2020-ban távozott az egyetemről, és jelentkezett a XX. és XXIII. kerületi Rendőrkapitányságra, ahol bünyügyi vizsgálóként, majd készenlétes nyomozóként szolgált három éven át, és gyűjtött további tapasztalatokat a rendőri munkáról. 2023-tól ismét az egyetemen folytatja munkáját, ahol azóta a Police Medic (rendészeti életmentő) tanfolyamot és a lökiképző segédoktató tanfolyamot is elvégezte.

Folyamatos tanulmányai során német felsőfokú, valamint angol középfokú nyelvvizsgát szerzett. A doktori iskolában folytatott tanulmányai alatt elhivatottan munkálkodott az intézkedéstaktika oktatás fejlesztésén. Számos konferencián tartott a témához kapcsolódó előadást, illetve rendszeresen készített publikációkat.

Gábor 12 éves korától kezdve versenyszerűen kosárlabdázott, amely sportágban számos bajnokságot nyert és további egyéni sikereket ért el. Fő sportága mellett megismerkedett hét különböző küzdősporttal. Pályafutása alatt rendszeresen tagja volt a BRFK úszó-, atléta- és kosárlabda csapatának, valamint 16 éven át oszlopos tagja volt az országos rendőrkosárlabda válogatottnak.

Budapest, 2025. 08. 25.

Mátés Gábor
doktorjelölt